Eduskunnan lakivaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VANKEUSAIKAISEN RIKOLLISUUDEN ESTÄMISEN JA LAITOSTURVALLISUUDEN YLLÄPITÄMISEN TEHOSTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Rajavartiolaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa kokoukseensa 3.3.2020 otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Samalla valiokunta on pyytänyt lausuntoa mahdollisesta lisäyksestä lausunnolla olevaan hallituksen esitykseen. Rajavartiolaitoksen esikunta toimii samalla myös sisäministeriön rajavartio-osastona ja lausuu oman toimialansa osalta asiassa seuraavaa:

Rajavartiolaitosta on kuultu asiaa valmistelleessa oikeusministeriön työryhmässä ja lisäksi rajavartio-osasto on saanut lausua esitystä koskevasta työryhmän mietinnöstä. Rajavartio-osasto toteaa, että sen asian valmistelun yhteydessä esittämät näkemykset ovat tulleet esityksessä hyvin huomioiduksi. Rajavartio-osasto pitää esitystä ja sen tavoitteita kannatettavina viranomaisten välisen yhteistyön tehostamiseksi sekä Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien ja toimivaltuuksien täsmentämiseksi ja selkiyttämiseksi.

Lakivaliokunta on pyytänyt lausuntoa myös alla olevasta mahdollisesta lisäyksestä henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 14 §:n 2 momentin 3 kohtaan:

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa poliisille ja Maahanmuuttovirastolle rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat tiedot, jos tiedot ovat tarpeen maassa oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, kansalaisuutta, maahantulokieltoon määräämistä tai maahantulokiellon peruuttamista koskevan asian käsittelemiseksi:
---
3) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun ***sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa,*** *karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.*

Rajavartio-osasto pitää tarpeellisena ja perusteltuna henkilötietojen käsittelyyn liittyviä muutosehdotuksia henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettuun lakiin. Edellä mainittu lain 14 §:n 2 momentin 3 kohdan mahdollinen lisäys on myös kannatettava erityisesti maasta poistamiseen liittyvän viranomaisten välisen tiedonkulun ja maasta poistamista koskevan prosessin turvaamiseksi.

Rajavartio-osasto toteaa, että ulkomaalaislain (301/2004) 9 luvussa säädetään maasta poistamisesta ja sen 151 §:ssä poliisin ja rajatarkastusviranomaisten toimivaltuuksista näiltä osin. Edellä ehdotettu lisäys henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 14 §:n 2 momentin 3 kohtaan koskee kuitenkin ainoastaan tietojen luovuttamista poliisille ja Maahanmuuttovirastolle. Tietojen luovuttamisesta Rajavartiolaitokselle säädetään edellä mainitun lain 21 §:ssä. Ottaen huomioon, että myös Rajavartiolaitos on ulkomaalaislain 151 §:n mukainen toimivaltainen viranomainen, tulisi vastaava lisäys tehdä Rajavartiolaitosta koskevaan 21 §:n 1 momenttiin.

Kyseiseen tietojen luovuttamista Rajavartiolaitokselle koskevaan säännökseen on tässä esityksessä ehdotettu lisättäväksi jo Rikosseuraamuslaitoksen mahdollisuus oma-aloitteiseen tietojen luovuttamiseen. Edellä mainitun muutosehdotuksen ja lisäksi Rajavartiolaitoksen nimen kirjoitusasun korjaamisen jälkeen säännös voisi kuulua esimerkiksi seuraavasti:

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja muualla laissa säädetään, Rikosseuraamuslaitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa ***ja myös oma-aloitteisesti R****ajavartiolaitokselle rikoksesta epäiltyä, tuomittua, vankia, Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otettua ja yhdyskuntaseuraamusta suorittavaa koskevat seuraavat tiedot, jos tiedot ovat tarpeen rajavalvontaa* ***tai maasta poistamista*** *varten, henkilöiden tavoittamiseksi taikka rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi, selvittämiseksi tai syyteharkintaan saattamiseksi taikka henkilön luotettavuutta edellyttävää* ***R****ajavartiolaitoksen lupaa tai hyväksyntää varten:*

1) 4 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut yksilöintitiedot;

2) täytäntöönpanorekisterissä olevat tiedot rikoksista ja tuomioista sekä rangaistuksen täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon alkamisesta ja päättymisestä;

3) yhdyskuntaseuraamusrekisterissä olevat tiedot yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten laaditun suunnitelman sisällöstä ja ehdoista sekä yhdyskuntaseuraamusta suorittavan täytäntöönpanoon liittyvien ehtojen rikkomisesta;

4) valvonta- ja toimintarekisterissä olevat tiedot vangin ja Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön otetun sijoittamisesta Rikosseuraamuslaitoksessa, yhteyksistä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuolelle sekä karkaamisesta ja avolaitoksesta luvatta poistumisesta, poistumislupa-, opintolupa- ja siviilityölupaehtojen rikkomisesta sekä Rikosseuraamuslaitoksen yksikön ulkopuoliseen laitokseen sijoittamiseen liittyvien ehtojen rikkomisesta.

Rajavartio-osastolla ei ole oman toimialansa osalta muuta lausuttavaa esityksestä.